

III национална конференция с международно участие „Застраховането в България при условията на евроинтеграцията: предизвикателствата пред продължаващата адаптация“

ЗА ВАВИЛОНСКАТА КУЛА, ПОЛИФОНИЯТА И МНОГООБРАЗИЕТО В ЗАСТРАХОВАНЕТО

● **Дискриминирани или дискриминиращи са циганите от гледна точка на осигурителната система на България?**

● **Как ще бъдат нагодени пенсиите, за да се преодолее разликата в средната продължителност на живота на мъжете и жените?**

● **Предвижда ли се премахване на горния праг на пенсиите у нас и кога?**

● **Как се отразява плоският данък на застраховането?**

● **Кои застраховки в Русия са задължителни и как държавата там помага за преодоляване на последствията от катастрофичните събития?**

(Продължава от бр. 19)

След като изслушаха с внимание докладите на проф. д-р ик. н. Лариса Орланюк-Малицкая и на доц. д-р Йордан Христосков, участниците в конференцията получиха възможност да зададат своите въпроси към двамата лектори.

Първият въпрос от залата беше какви са

ИНОВАЦИИТЕ В СФЕРАТА НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

в застраховането в Русия. В отговора си проф. Малицкая заяви: „Този въпрос е много сложен от гледна точка на това, че Русия има подписано споразумение, според което от висшите учебни заведения ще излизат бакалаври и магистри. На базата на това споразумение нашите студенти имат свободата да се местят по територията на Европа. Но пред нас има много трудности. Например ние още не знаем бакалаврите ще бъдат ли профилирани или не. Т.е. дали ще бъдат бакалаври общо по икономика, или ще има бакалаври по финанси и кредит, по управление и т.н. Ако бакалаврите се обучават общо по икономика, то застрахователни дисциплини няма да бъдат включени в тяхната програма. Ако обаче бакалавърското обучение бъде профилирано и излизат бакалаври по финанси и кредит, там ще има група застрахователни дисциплини, но по-малко отколкото се изучават сега. В момента студентите със специалност „Застраховане“ изучават 18 специализирани предмета, като се започва още от 1 курс, а в пети има голяма практика и защита на дипломна работа. Качеството на това обучение е много добро, защото нашите студенти са търсени служители за застрахователните компании, включително и от дружествата с чуждестранни капитални. Ако в бъдеще има степен бакалавър, качеството на това образование е възможно да е по-ниско, тъй като цялата тежест на подготовката пада на магистратурата. Но ако обучението на бакалаврите е безплатно - бюджетно, то за магистратурата ще е платено. А цената на обучението във Финансовата академия на Москва е много висока. Какви ще бъдат магистърските програми в момента не мога да отговоря. Мога само да предполагам, тъй като не знам какво ще реши министерството.“

В Русия има около 900 застрахователни компании. През лятото на 2007 г. се събраха представители на повече от 100 ВУЗ-а и на повече от 300 застрахователни компании, които приеха обръщение към правителството с молба да се

Лариса Орланюк-Малицкая

запази застрахователната специалност. Но правителството не обърна никакво внимание на това обръщение. Министърът на образованието постоянно говори, че нашето образование трябва да бъде такова, каквото е в Европа. Че пазарът се променя постоянно и старото образование се е обезсмислило. И че трябва просто да научим студентите да учат. Това е единият аспект. Вторият е, че лекциите стават все по-малко, а самостоятелната работа в библиотеката - все повече. Третият е, че все повече студенти се набират за дистанционното обучение. Не знам дали това е добре. За студентите, които живеят в провинцията, вероятно е добре, защото имат възможност да учат, без да напускат дома си. Това е и по-удобно, и по-евтино. Защо студентите, които са отишли да учат в Москва, като правило не се връщат къщи, а остават в столицата. Но качеството на дистанционното образование е по-ниско отколкото при личния контакт със студента. Защо школата се придава само при такъв личен контакт. Но може и да бъркам.“

Вторият въпрос от залата беше към доц. Христосков: „В България има

МАЛЦИНСТВО С МНОГО НИСКА СТЕПЕН НА ОСИГУРЯВАНЕ

с ниска квалификация, но с продължителна фертилност - от 12 г. до 52-53 г. Става дума за българските цигани, чиито семейства имат по 3-4 деца, а някои и над 12. Как ще се отрази това малцинство на стабилността на пенсионните фондове, като се има предвид, че повечето от циганите са ниско квалифицирани, трудно си намират работа и не внасят осигуровки?“

В отговор доц. Христосков заяви: „Отговорът на въпроса как влияе неосигурителното поведение на една голяма и постоянно нарастваща група от населението - българските роми, зависи от нашето отношение към осигурителната система. Ако ние разглеждаме осигурителната система в

Йордан Христосков

нейния класически вид като застрахователна система, като корпоративна система, в която солидарни помежду си са само хората, които участват с вноските си в нея, какво ще стане с българските цигани - дали те ще работят или не, дали ще се осигуряват или не, няма никакво значение. Защото в тази система ще влязат само тези, които са коректни към нея и само те ще черпят права. За съжаление нашето отношение към осигурителната система, особено това на политиките през последните години, е точно обратното. Ние гледаме на осигурителната система не като на застраховане, а като на някаква форма за социална защита на всеки, който се нуждае от такава. Т.е. ние по най-различни канали се опитваме да сторим системата. Тогава нещата стават страшни и започваме да си задаваме въпроса кой кога дискриминира. Това се чувства много ясно в общественото мнение. Кой е дискриминиран. Всеки, който работи и внася своите осигуровки, може да влезе в системата, при това е задължително. Това, че няма да бъде допуснат, ако няма доходи, не е дискриминация, тъй като има всякакви други защити - социално подпомагане и т.н.

Лошото е, ако ние отворим тази система и я натовадим с всякакви социални функции - да стимулира раждаемостта, да се бори с бедността, да осигурява минимални доходи за онези, които са с един ден участие в нея - имам предвид раждаемостта и детските добавки. Тогава тези хора се явяват в позицията на дискриминиращи по отношение на другите, които редовно си плащат вноските. И тогава е застрашена и финансовата стабилност на системата.

Това е един много деликатен въпрос на политически избор. Много от нашите политики вземат решения емоционално, а не трябва да забравяме, че осигурителната система е една финансова система и нищо друго.“

Следващият въпрос от зала-

та беше отново към доц. Христосков и бе свързан с

РАЗЛИКАТА В СРЕДНАТА ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ЖИВОТА

на мъжете и жените у нас. В момента тази разлика е 7 години. Как ще преодолеем тази разлика? Това, че ще увеличим възрастта на пенсиониране на жените е само една възможност, не е всичко. Да вземем за пример двама близнаци - не само физически, но и икономически. Единият се пенсионира на 63 години, а другият на 70 г. Какво се прави за нагаждането на пенсиите?

В отговора си доц. Христосков заяви: „Първата част на въпроса е изключително деликатна. Най-лесно ми е да кажа, че трябва да направим така, че да се сближи очакваната продължителност на живота след пенсиониране на двата пола. Такива тенденции в развитите страни се наблюдават, макар че разлика все още има. Но ако се опитаме да разсъждаваме като специалисти в областта на социално осигуряване и като актюери, като че ли равнопоставеност в тази посока скоро не може да бъде намерена. По-скоро отговора трябва да търсим във втората част на въпроса. Той е свързан със субективното право всеки да вземе решение кога да се пенсионира. В това отношение ние вече имаме направени положителни стъпки. Те пак са свързани с модернизацията на нашата система във връзка с европейските политики за продължителност на трудовия живот. От две години, когато човек с право на пенсия отложи своето пенсиониране, всяка следваща година труд носи много по-голяма тежест в пенсионната формула. Сега тя се брои за три години, а предложението е от началото на следващата година да се брои за пет години. Аз правих такива разчети и се получава така, че ако една жена (съответно един мъж) отложи пенсионирането си с пет години, колкото е максимално допустимият срок сега, те ще могат да увеличат пенсията си с около 70%. В тази посока трябва да се търси справедливост, за да може наистина да погледнат на осигуряването в смисъла на застраховане, а не като на социална защита или социално подпомагане. Ние подкрепяме предложението една година труд да се брои за пет години след навършване на възрастта за пенсиониране. Но вероятно към пенсията, която се получава, ще трябва да се приложат и някакъв друг вид бонуси при отложено пенсиониране, така че осигурителните системи да бъдат и справедливи.“

Следващият въпрос от зала-

та беше отправен към проф. Малицкая: „Кои застраховки в Русия са задължителни?“

В отговора си тя заяви: „Задължителното застраховане играе голяма роля на руския застрахователен пазар. До 2007 г. основната част от застрахователните премии идваха именно от задължителните застраховки. Основните видове

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗАСТРАХОВАНЕ В РУСИЯ

са медицинското застраховане, „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, задължителното застраховане на служещите, в това число и на военнослужещите, и някои видове професионални отговорности, като например на нотариусите и др.

Записаните в действащото законодателство задължителни застраховки са повече, но на практика те не се сключват. Сега федералната служба за застраховане надзор прави пълна ревизия на всички закони, които предвиждат задължително застраховане. Целта е да се „изчисти“ законодателството от излишните записи и да се допълни там, където е необходимо.

Но напоследък у нас вниманието се обръща от задължителното застраховане към т. нар. принудително застраховане. Нашето правителство възлага големи надежди на замаяната на лицензиращите органи от лицензионно застраховане. Например е въведено задължително застраховане на туроператорите. Ако не сключат такава застраховка, те нямаат право да работят на пазара. Надеждата е чрез тези задължителни застраховки да се стигне до поне малко съкращаване на бюрократичния апарат. У нас е много трудно да се получи лиценз за излизане на пазара в различни области.

Застрахователите са доволни от тази постанова на въпроса, тъй като тези нови видове застраховане са перспективни.

Едно от редовните годишни заседания на нашата научна застрахователна общност беше посветено на застрахователната етика. Тогава ние стигнахме до извода, че не трябва да се постъпва така, защото застраховката не може да замени лицензирането. Ако се сравни с „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, замаяната на лицензирането със задължителна застраховка на съответната професионална отговорност е все едно да застраховаш гражданската си отговорност и без да имаш книжка, да седнеш зад волана на колата и да потеглиш.

(Следва)
Събитието отрази
ЙОАННА СТЕФАНОВА